

Вплив антиглобалістського руху на розвиток теорій лідерства

Богдан Салій

аспірант,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: bogdan.salij@gmail.com

Сучасний етап глобалізації відзначається багатьма тенденціями. Серед них найбільш помітними є прагнення до більшої інтеграції, усунення будь-яких перешкод для руху товарів і капіталів, природного збільшення взаємозалежності між країнами та регіонами. При цьому загострюються ризики та суперечності, що супроводжують ці трансформації, які значною мірою визначаються неоліберальною моделлю розвитку світової економіки.

Актуальність вивчення антиглобалістського руху, що набув у сучасному світі характеру глобального процесу, зумовлена тим, що його істотні характеристики, політичне значення та наукове обґрунтування для теорій соціального управління лідерства й менеджменту організацій ще недостатньо визначені.

Метою даної роботи є дослідження сутності антиглобалістського руху, його політичної діяльності для визначення ролі лідерства як вищого рівня соціального управління. Для досягнення цієї мети доцільно представити історичний контекст, що призвів до виникнення антиглобалістського руху та проаналізувати перспективи антиглобалістського руху на сучасному етапі.

Інформаційною базою дослідження слугують роботи міжнародних дослідників (Hainmueller, Jens, and Michael J. Hiscox, Lu, Xiaobo, Kenneth Scheve, and Matthew J. Slaughter та ін.) і вітчизняних учених, зокрема Р.Войтович, С.Калашнікова, Ю.Ковбасюк, П.Надолішній та ін.)

Антиглобалізм у загальному розумінні — це, перш за все, «негативна» реакція західної цивілізації на глобальну історичну ситуацію та очевидні тенденції її розвитку [1].

Перераховуючи хронологічно, антиглобалістські передісторії включають:

- утопічний комунізм як віра в можливість побудови ідеального суспільства («до гармонійного і справедливого світу»);
- лудизм як рух проти механізації виробництва та за збереження робочих місць («проти нелюдського прогресу»);
- анархізм як рух проти державної влади в будь-якій формі («за імператив прав людини»);
- марксизм як ідеологія боротьби з експлуатацією людини людиною («проти ринкового фундаменталізму»);
- гіпізм (паціфізм) як рух проти війни та соціальних інститутів, за свободу творчості та самознищення («ні війни, свобода уяви»);
- постмодернізм як філософія заперечення метанаративів та симуляції реальності [2].

У сенсі поколінь, враховуючи соціальний склад учасників перших

антиглобалістських акцій у Сіетлі та Празі, можна сказати, що це був бунт проти системи, створеної архітекторами світу транснаціональних корпорацій та фінансових ринків – покоління 1968 р. Саме в 1968 р. відбулися студентські демонстрації в США, Франції та Німеччині, їх по праву можна назвати провісниками антиглобалістського руху, а першими антиглобалістами стали «ситі діти» багатих батьків, які ненавиділи «нудний капіталізм» [3].

Сьогодні антиглобалістичні організації існують у більшості країн світу, їх нараховується понад 2500. Зокрема, міжнародний рух «АТТАС», представлений в понад 30 країнах, організований як мережа, без будь-яких ієрархічних структур і географічного «центру». Спілкування між його учасниками здійснюється за допомогою Інтернету, що сприяє швидкому обміну інформацією та оперативній координації діяльності [4]. Велике значення для антиглобалістського руху мав Всесвітній соціальний форум у Порту-Алегрі в Бразилії в січні 2001 року, який зібрав понад 10 тисяч делегатів із 122 країн світу. Сьогодні учасники антиглобалістського руху досить чітко проголошують одне зі своїх головних гасел: «Дати людям можливість визначати, як їм жити».

Найважливішим аспектом антиглобалістського руху є його мережевий характер, відсутність традиційної пірамідальної ієрархії та особиста харизма лінійних лідерів. Усі рухи та ідеології рівні, і немає домінуючої організації. Це можна розглядати як передумову довголіття антиглобалістського руху, оскільки мережа принципово відкрита та технологічно забезпечена завдяки інформаційним технологіям [5].

Сприйняття різних груп у межах антиглобалістського руху забезпечується багаторічною традицією неформальних відносин, що склалася між лідерами неурядових організацій, які визначають обличчя і зміст антиглобалістського руху. Демонстрації протесту за участю тисяч людей з різних куточків світу покликані не лише вирішити політичні проблеми, а й об'єднати людей з перспективою розширення соціальної бази антиглобалістського руху через формування особистих контактів.

У той же час антиглобалістське об'єднання, засноване на принципі протистояння спільному ворогу, є досить нестабільним у довгостроковій перспективі. Антиглобалізм поки не має двох основних складових, які могли б зробити його незалежною світовою політичною силою – спільної цілісної ідеології та єдиного керівного органу з потужним лідером.

Висновок. Антиглобалізм перешкоджає створенню світу уніфікованого, однакового і це важливо. Антиглобалістський рух найближчим часом не зникне і продовжуватиме виступати як проти якихось конкретних політичних чи економічних рішень влади, так і проти напрямку розвитку цивілізації загалом. Потребують подальших досліджень питання впливу антиглобалізму на міжнародну інтеграцію, зокрема в освіті.

Ключові слова: антиглобалізм антиглобалістський рух, лідерство.

Список використаних джерел

1. Fordham, Benjamin O., and Katja B. Kleinberg. 2012. *How Can Economic Interests Influence Support for Free Trade?* *International Organization*. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.cambridge.org/core/journals/international-organization/article/abs/how-can-economic-interests-influence-support-for-free-trade/FCD40F73A55E9F410A7CC0A3FA9CB8B7>.
2. Guisinger, Alexandra. 2013. *Racial Diversity and American Support for Trade Protection*. *American Political Science Association* Електронний ресурс. Режим доступу: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2301117.
3. Hainmueller, Jens, and Michael J. Hiscox. 2006. *Learning to Love Globalization: Education and Individual Attitudes toward International Trade*. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://scholar.harvard.edu/files/hiscox/files/learning.pdf>.
4. Електронний ресурс. Режим доступу : <https://www.attac.org/en/overview>.
5. Lu, Xiaobo, Kenneth Scheve, and Matthew J. Slaughter. 2012. *Inequality Aversion and the International Distribution of Trade Protection*. *American Journal of Political Science*. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.jstor.org/stable/23316011>.